

Rettelsesblad til: FAGINSTRUKS MILJØ 2022

1.13 – UDBRINGNINGSPERIODER FOR GØDNING	2
1.14 – UDBRINGNINGSMETODER FOR HUSDYRGØDNING OG KUNSTGØDNING	9
1.15 – UDBRINGNINGS- OG AREALRESTRIKTIONER FOR GØDNING	13
1.16 – 2 METER BRÆMMER LANGS VANDLØB OG SØER.....	19
1.21 – ETABLERING AF PLANTEDÆKKE.....	27
1.22 – ADMINISTRATIVT KRAV: GRÆNSER FOR TILDELING AF ORGANISK GØDNING (ORGANISK KVÆLSTOFAREALKRAV)	38

Dokumenttype:	Rettelsesblad til Kontrolinstruks krydsoverensstemmelse, Miljø 2022
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	Lene Sørensen, Enhedschef Jordbrugskontrol
Forfatter:	Carsten Cramer og Lene Alnor, Jordbrugskontrol
Godkender(e):	Lene Sørensen, Enhedschef Jordbrugskontrol Steen Bonde, Enhedschef Miljø og Erhvervsregulering Emilie Sloth, Konstitueret teamleder Miljø og Erhvervsregulering
Ikrafttrædelsesdato:	18.08.2022

1.13 – Udbringningsperioder for gødning

1. DELKRAV

1.	I perioden fra efter høst, dog senest 1. oktober, til før 1. februar må der ikke udbringes flydende organisk gødning, bundfald eller kvælstofholdig kunstgødning.
2.	Udgået
3.	I perioden fra efter 1. september til før 1. marts må der ikke udbringes flydende organisk gødning bortset fra ensilagesaft i flerårige afgrøder uden årlig høst.
4.	Udgået
5.	I perioden fra efter høst til før følgende tidspunkter, må der ikke udbringes fast organisk gødning bortset fra have- og parkaffald: 1) 1. november på lerjord (JB-nr. 7-9) 2) 1. december på lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11) 3) 1. februar på sandjord (JB-nr. 1-4)
6.	Udgået
7.	Udgået
8.	Udgået

1.1 FORMÅL

1.2 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Hvis der konstateres en overtrædelse af krav 1.7 – 1.15, kan overtrædelsen IKKE også være en overtrædelse af krav 1.1. Hvis der er sket en forurening af grundvandet med husdyrgødning uden at ét eller flere af kravene 1.7 – 1.15 er overtrådt, kan overtrædelsen indberettes under 1.1.

Krav 1.7 – 1.15 kontrolleres også ved de kommunale miljøtilsyn. Du kan desuden finde yderligere oplysninger om de kommunale tilsyn, vejledninger m.m. her: <https://mst.dk/erhverv/landbrug/>

Det bemærkes generelt for krav 1.13, at der ikke gælder ikke nogen udbringnings- og arealrestriktioner for restvand. Endvidere bemærkes, at restriktionerne ikke gælder i væksthuse.

Fra delkrav 1 gælder der følgende specifikke undtagelser, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9:
Stk. 2. I perioden fra efter høst til før 15. oktober må der udbringes flydende organisk gødning, bundfald og kvælstofholdig kunstgødning på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

Stk. 3. I perioden fra efter høst til før 1. oktober må der udbringes flydende organisk gødning, bundfald og kvælstofholdig kunstgødning på arealer omfattet af nr. 1-3:

- 1) Etablerede, overvintrende fodergræsmarker, herunder marker med udlæg af græs eller kløvergræs udsået senest i forbindelse med forårssåningen. Undtagelsen omfatter dog ikke arealer med udlæg af græs eller kløvergræs i majs.
- 2) Arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps.
- 3) Arealer, hvor der senest 20. august etableres grøngødning med gul sennep, olieræddike eller blandinger heraf, og hvor der efterfølgende etableres sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne.

Stk. 6. I perioden fra 1. oktober til før 1. februar må der udbringes rodfrugtvaskevand med i alt op til 60 kg kvælstof pr. hektar og 50 mm pr. hektar svarende til 500 m³ pr. hektar på etablerede græsarealer, arealer med efterafgrøder af græs uden kløver udlagt i foråret i vårafgrøder undtagen majs og arealer med flerårige energiafgrøder. Arealerne må ikke ompløjes eller nedvisnes før 1. februar i den planperiode, hvor rodfrugtvaskevandet er udbragt, og arealerne må ikke gødes med anden gødning eller afgræsses efter 1. september.

Stk. 7. I perioden fra 1. oktober til 15. november må der udbringes grønsaft med maksimalt 20 kg kvælstof pr. hektar og 40 tons saft pr. hektar på etablerede græsarealer. Græsarealerne må ikke ompløjes før 1. februar.

Stk. 10. På marker, der hovedsageligt er beliggende i kommuner, hvor der fra og med uge 30 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været 30 pct. mere nedbør end klimanormalen 1961-1990 ifølge opgørelser fra DMI for ugerne 30-38, og hvor der fra og med uge 21 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været mere nedbør end klimanormalen for 1961-1990 ifølge opgørelser og definitioner fra DMI for ugerne 21-38, kan flydende organisk gødning uanset stk. 1 udbringes indtil 15. oktober på arealer, der er omfattet af stk. 3, nr. 1 eller 2. Miljøstyrelsen annoncerer på styrelsens hjemmeside, www.mst.dk, hvilke kommuner der det pågældende år er omfattet af 1. pkt.

Stk. 11. I perioden fra efter høst til 1. februar må andre afgrøder end vårsåede afgrøder tildeles kvælstofholdig kunstgødning. Vintersæd må dog alene tildeles kvælstofholdig kunstgødning i perioden fra høst til 1. oktober og højst i mængder op til 15 kg kvælstof pr. hektar, der skal tildeles i forbindelse med etableringen. Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere overholdelsen af 1. og 2. pkt. ved opbevaring af en erklæring om tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde kvælstof. Den ansvarlige for driften skal opbevare dokumentationen i 5 år og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

Stk. 12. I perioden fra efter 1. september til før 1. marts må der ikke udbringes flydende organisk gødning bortset fra ensilagesaft i flerårige afgrøder uden årlig høst.

Stk. 13. Der kan udbringes ensilagesaft i perioden fra 1. november til 15. november. I perioden fra efter høst til før 1. november må der udbringes ensilagesaft på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.

Fra delkrav 5 gælder der følgende specifikke undtagelser, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9:

Stk. 11. I perioden fra efter høsttil 1. februar må andre afgrøder end vårsåede afgrøder tildeles kvælstofholdig kunstgødning. Vintersæd må dog alene tildeles kvælstofholdig kunstgødning i perioden fra høst til 1. oktober og højst i mængder op til 15 kg kvælstof pr. hektar, der skal tildeles i forbindelse med etableringen. Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere overholdelsen af 1. og 2. pkt. ved opbevaring af en erklæring om tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde kvælstof. Den ansvarlige for driften skal opbevare dokumentationen i 5 år og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

Stk. 16. Der kan udbringes fast organisk gødning i perioden fra efter høst til før etablering af afgrøder på arealer, hvor der senest 1. september etableres græs, vinterraps, vintersæd eller grøngødning med gul sennep, olieræddike eller gul sennep og olieræddike forud for sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne.

Stk. 17. Der kan udbringes spildevandsslam i perioden fra efter høst til 20. oktober på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.

Stk. 18. Fast organisk gødning, hvor den anvendte andel af det totale indhold i kvælstof efter reglerne i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er mindst 90 pct., kan tildeles i samme omfang som kvælstofholdig kunstgødning kan udbringes efter stk. 11.

Stk. 19. Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere overholdelsen af stk. 18 ved opbevaring af en erklæring om produktnavn og den anvendte andel af det totale indhold af kvælstof i den organiske gødning, der er udbragt efter reglerne i stk. 11, tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde. Den ansvarlige for driften skal opbevare dokumentationen i 5 år og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

1.3 DEFINITIONER

Gødning	Organisk gødning, kunstgødning og bioaske.
Organisk gødning	Stoffer, produkter og materialer af animalsk eller vegetabilsk oprindelse, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor, og som ikke er kunstgødning eller bioaske.
Bundfald	Sedimenteret husdyrgødning i beholdere med flydende husdyrgødning, som ikke længere kan omrøres i beholderen.
Ensilagesaft	Væske, der løber fra ensilage, herunder sukkerroeffald og lignende, under opbevaringen bortset fra væske, der betragtes som restvand.
Husdyrgødning	Følgende typer af gødning fra dyretyper, for hvilke der i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er fastsat normer for indholdet af kvælstof og fosfor, i enhver anden form end aske: <ul style="list-style-type: none">• Fast husdyrgødning.

	<ul style="list-style-type: none"> • Flydende husdyrgødning. • Mave- og tarmindeholdet fra slagtede husdyr. • Bundfald.
Fast husdyrgødning	Faste ekskrementer og blandinger af faste ekskrementer med strøelse, herunder dybstrøelse og husdyrgødningsbaseret kompost, og fiberfraktioner.
Flydende husdyrgødning	Ajle, gylle og møddingsaft, herunder i afgasset form, og væskefraktioner med et kvælstofindhold over 0,3 kg kvælstof pr. ton.
Kunstgødning	Uorganiske gødninger og urea, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor og er fremstillet ved en industriel proces, og som ikke er bioaske eller husdyrgødning.
Rodfrugtvaskvand	Betegnes som flydende organisk gødning. Vand fra vask af rodfrugter, vand fra transport af hele rodfrugter og vand fra renholdelsesopgaver, hvor der udelukkende er anvendt NaOH (base) og syre.
Grønsaft	Betegnes som flydende organisk gødning. Pressesaft, som fremkommer ved presning af græs og lucerne i produktionen af enten grønpiller eller grønhø.
Restvand	Følgende typer af væsker, hvor kvælstofindholdet i væsken er på 0,3 kg kvælstof pr. ton eller derunder: <ul style="list-style-type: none"> • Malkerumsvand • Vand fra vask af foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. • Væskefraktioner. • Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage • Væske der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage. • Vand fra vask af fjerkræstalde.
Separeret husdyrgødning	Flydende husdyrgødning, der ved separering er opdelt i en væskefraktion og en fiberfraktion.
Væskefraktion	Den flydende fraktion fra separeret flydende husdyrgødning.
Fiberfraktion	Den faste fraktion fra separeret flydende husdyrgødning.

1.4 KRAVETS RELEVANS

Kravet er relevant at kontrollere i perioder, hvor udbringning ikke er tilladt iht. ovenstående.

1. KONTROLMETODE

Der skal tages billeder af manglende opfyldelse af KO-krav. Billederne skal være ledsaget af en grundig og fyldestgørende beskrivelse.

Beskrivelsen skal bestå af en forklaring om:

- bl.a. art/type/indhold, placering/lokalitet
- Målestoksforhold på en måde, som relaterer sig til bedømmelseskriterierne i karakterskemaet; alvor, omfang og varighed.

I forhold til overtrædelser af betingelserne for udbringning af rodfrugtvaskvand og grønsaft i de særlige udbringningsperioder for disse typer af flydende affald indhentes kopi af orienteringsskrivelse om hvilke arealer, der anvendes til udbringning heraf, og om de udbragte mængder og kvælstofindholdet hos den virksomhed, der har produceret rodfrugtvaskvandet eller grønsaften.

I forhold til kontrol af overholdelse af betingelserne for udbringning af kunstgødning og forædlet organisk gødning i efteråret i forbindelse med etablering af vintersæd eller som gødskning af specialafgrøder, skal der indhentes en erklæring fra jordbrugsvirksomheden om, at betingelserne herfor er overholdt.

Billedteksten kan **ikke** fungere i stedet for beskrivelse af kontrolfundet, men skal virke som et godt supplement hertil. Kontrolfundet skal danne baggrund for karaktertildelingen.

2.1 BEMÆRKNINGER

Med virkning fra 1. august 2022 udvides den eksisterende mulighed for at tildele kunstgødning til vintersæd i efteråret til også at omfatte specialafgrøder (afgrænset i bekendtgørelsen som "andre afgrøder end vårsæd"). Desuden tillades det at tildele forædlet organisk gødning med et udnyttelseskrav på mindst 90 pct. i samme omfang, som det er tilladt at tildele kunstgødning. Den ansvarlige for driften skal som dokumentation i 5 år opbevare en erklæring om tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde kvælstof og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

2.2 INDHOLD I KONTROLLEN

I forbindelse med forberedelsen af kontrollen er det begrænset, hvad du kan undersøge. Men du kan undersøge billedmaterialet for, om landbruger opbevarer husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand, affald eller kunstgødning og dermed, om der er mulighed for, at det anvendes på arealerne.

I forbindelse med kontrollen på stedet, tal med landbruger. Spørg ind til, hvilke gødningstyper han anvender på arealerne, og hvordan det udbringes. Kravet kontrolleres primært ved observation af udbringningen eller ved konstatering af udbringning på arealer, der ikke må udbringes på eller at det er udbragt uden for udbringningsperioderne.

2.3 EKSEMPLER

Krav 1.13: Skal kontrolleres visuelt

- Perioder kan eventuelt ses i realiseret gødningsplan/gødningsregnskab
- Er der etableret vinterafgrøder/afgrøder der må gødes i de forskellige perioder
- Afdække og interview landbruger om de faktiske udbringningstidspunkter
- Kan landbruger oplyse perioderne?
- Markbesigtigelse?

Kontrol med overholdelse af betingelserne for udbringning af rodfrugtvaskvand og grønsaft i de særlige udbringningsperioder udføres som dokumentkontrol.

2. BEDØMMELSESSKEMA

SKEMA for krav 1.13, delkrav 1, 3 og 5

KARAKTER KRITERIUM	1 MEGET LILLE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	2 MINDRE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	3 VÆSENTLIG BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	4 MEGET STOR BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET
ALVOR		Ulovligt udbringningstidspunkt - på under 0,5 ha	Ulovligt udbringningstidspunkt - på 0,5 til 1 ha	Ulovligt udbringningstidspunkt - på over 1 ha
OMFANG	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
VARIGHED		Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

3.1 RETNINGSLINJE FOR BEDØMMELSE

BEDØMMELSE af krav 1.13, delkrav 1, 3 og 5

Alvor	Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, om der er sket en overskridelse af udbringningstidspunkter. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.
Omfang	Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (fx forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende. Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden, hvor overtrædelsen konstateres.
Varighed	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

3.2 SKØN

Når du finder en overtrædelse af KO på en kontrol, skal du vurdere forholdet konkret og give det en karakter ud fra det relevante bedømmelseskema. Karaktertildeling skal som udgangspunkt følge bedømmelseskemaerne for at sikre en ensartet behandling af landbrugere, men du skal altid foretage en konkret vurdering. Hvis du finder, at det konkrete forhold afviger fra det relevante bedømmelseskema, så skal grundlaget for afvigelsen beskrives i kontrolrapporten.

Obs: Det er vigtigt, at beskrivelserne af kontrolfund er tilstrækkelig til at dokumentere vurderingen af hhv. alvor, omfang og varighed.

3.3 ADVARSLER

På baggrund af en vurdering af overtrædelsen er det muligt, at overtrædelser kan opnå en samlet karakter på 5 eller derunder. Dermed er det muligt at give advarsler på dette krav.

4. NATIONALE REGLER

Landbrugsstyrelsen har ingen samarbejdsaftale med KL. Vi har derfor ikke pligt til at videregive oplysninger om overtrædelser af krav, hvor kommunen er national myndighed.

Som kontrollør bør du dog altid foretage en vurdering af, om overtrædelsen er af så væsentlig en karakter, at kommunen alligevel skal orienteres. Du skal kontakte den kommune, hvori ejendommen/arealet er beliggende. I forbindelse med orientering af kommunen i disse sager kan oversendelsesmail fra Kontrolportalen anvendes.

1.14 – Udbringningsmetoder for husdyrgødning og kunstgødning

1. DELKRAV

1.	Udgået
2.	Udgået
3.	Tilførsel af husdyrgødning og kunstgødning til arealerne skal ske med en udbringningsteknik, der sikrer en ensartet fordeling.

1.1 FORMÅL

1.2 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Hvis der konstateres en overtrædelse af krav 1.7 – 1.15 kan overtrædelsen IKKE også være en overtrædelse af krav 1.1. Hvis der er sket en forurening af grundvandet med husdyrgødning uden at ét eller flere af kravene 1.7 – 1.15 er overtrådt, kan overtrædelsen indberettes under 1.1.

Krav 1.7 – 1.15 kontrolleres også ved de kommunale miljøtilsyn. Du kan desuden finde yderligere oplysninger om de kommunale tilsyn, vejledninger m.m. her: <https://mst.dk/erhverv/landbrug/>

1.3 DEFINITIONER

Udbringningsteknik, der sikrer en ensartet fordeling af gødning	Udbringningsteknikkerne udlægning med slæbeslange, slæbesko og ved nedfældning, er alle teknikker, der sikrer en ensartet fordeling af gødning. Det samme gælder brug af almindelige landbrugsmaskiner og –redskaber, som gødningsspredere til mineralsk gødning og møgspredere til fast husdyrgødning.
Husdyrgødning	Følgende typer af gødning fra dyretyper, for hvilke der i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er fastsat normer for indholdet af kvælstof og fosfor, i enhver anden form end aske: <ul style="list-style-type: none">• Fast husdyrgødning.• Flydende husdyrgødning.• Mave- og tarmindeholdet fra slagtede husdyr.• Bundfald.
Kunstgødning	Uorganiske gødninger og urea, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor og er fremstillet ved en industriel proces, og som ikke er bioaske eller husdyrgødning.

1.4 KRAVETS RELEVANS

Kravet er relevant at kontrollere i perioder, hvor udbringning er tilladt.

2. KONTROLMETODE

Der skal tages billeder af manglende opfyldelse af KO-krav (misligholdelse) fx hvis der bruges en forkert udbringningsmetode, eller hvis afgrøden/marken er "oversvømmet" med husdyrgødning. Billederne skal være ledsaget af en grundig og fyldestgørende beskrivelse.

Beskrivelsen skal bestå af en forklaring om:

- Bl.a. art/type/indhold, placering/lokalitet
- Målestoksforhold på en måde, som relaterer til bedømmelseskriterierne i karakterskemaet; alvor, omfang og varighed.

Billedteksten kan **ikke** fungere i stedet for beskrivelse af kontrolfundet, men skal virke som et godt supplement hertil. Kontrolfundet skal danne baggrund for karaktertildelingen

2.1 BEMÆRKNINGER

2.2 INDHOLD I KONTROLLEN

I forbindelse med forberedelsen af kontrollen er det begrænset hvad du kan undersøge. Du kan dog undersøge, om landbruger opbevarer husdyrgødning eller ensilagesaft og dermed om der er mulighed for, at det anvendes på arealerne.

I forbindelse med kontrollen på stedet, tal med landbruger. Spørg ind til om han anvender husdyrgødning og ensilagesaft på arealer, og hvordan det udbringes. Kravet kontrolleres primært ved observation af udbringningen.

2.3 EKSEMPLER

2.4 FOKUSSPØRGSMÅL

Delkrav	Spørgsmål
3	Er gødning ikke udbragt efter korrekt metode? – dvs. ved anvendelse af udbringningsteknik, der sikrer ensartet fordeling? De metoder der bruges i erhvervet.
3	Kan overtrædelsen dokumenteres tilstrækkeligt? Foto på kontroltidspunktet, hvis der bruges en forkert teknik. Eller hvis afgrøden/marken er "oversvømmet" med husdyrgødning.

3. BEDØMMELSE

SKEMA for krav 1.14 delkrav 3

KARAKTER KRITERIUM	1 MEGET LILLE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	2 MINDRE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	3 VÆSENTLIG BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	4 MEGET STOR BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET
ALVOR			Der er anvendt ulovlig udbringningsmetode	
OMFANG	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevands-ressourcer
VARIGHED		Karakteren for varighed følger karakteren	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

BEDØMMELSE af krav 1.14, delkrav 3

Alvor	Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, hvorvidt der er anvendt en udbringningsteknik, der sikrer en ensartet fordeling af gødningen. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.
Omfang	Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (fx forurening af grundvand). Ved "konstateres" forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende. Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.
Varighed	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

3.2 SKØN

Når du finder en overtrædelse af KO på en kontrol, skal du vurdere forholdet konkret og give det en karakter ud fra det relevante bedømmelseskema. Karaktertildeling skal som udgangspunkt følge bedømmelseskemaerne for at sikre en ensartet behandling af landbrugere, men du skal altid foretage en konkret vurdering. Hvis du finder, at det konkrete forhold afviger fra det relevante bedømmelseskema, så skal grundlaget for afvigelsen beskrives i kontrolrapporten.

Obs: Det er vigtigt, at beskrivelserne af kontrolfund er tilstrækkelig til at dokumentere vurderingen af hhv. alvor, omfang og varighed.

3.3 ADVARSLER

Der er ikke mulighed for at give en karaktersum på 5 eller derunder for en overtrædelse af dette krav. Dette indebærer at der ikke er mulighed for at give en advarsel for dette krav.

4. NATIONALE REGLER

Landbrugsstyrelsen har ingen samarbejdsaftale med KL. Vi har derfor ikke pligt til at videregive oplysninger om overtrædelser af krav, hvor kommunen er national myndighed.

Som kontrollør bør du dog altid foretage en vurdering af, om overtrædelsen er af så væsentlig en karakter, at kommunen alligevel skal orienteres. Du skal kontakte den kommune, hvori ejendommen/arealet er beliggende. I forbindelse med orientering af kommunen i disse sager kan oversendelsesmail fra Kontrolportalen anvendes.

1.15 – Udbringnings- og arealrestriktioner for gødning

1. DELKRAV

1.	Gødning må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer større end 100 m ² og kystvande. Udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt. Husdyrgødning må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandforsyningsanlæg.
2.	Gødning må ikke udbringes på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod åbne vandløb, søer større end 100 m ² eller kystvande inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller kystvandets afgrænsning ved daglige vande.

1.1 FORMÅL

1.2 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Hvis der konstateres en overtrædelse af krav 1.7 – 1.15 kan overtrædelsen IKKE også være en overtrædelse af krav 1.1. Hvis der er sket en forurening af grundvandet med husdyrgødning uden at ét eller flere af kravene 1.7 – 1.15 er overtrådt, kan overtrædelsen indberettes under 1.1.

Krav 1.7 – 1.15 kontrolleres også ved de kommunale miljøtilsyn. Du kan desuden finde yderligere oplysninger om de kommunale tilsyn, vejledninger m.m. her: <https://mst.dk/erhverv/landbrug/>

Delkrav 2 omfatter ikke stejle skråninger med en hældning på mellem 6° og 12°, for så vidt angår

- 1) flydende organisk gødning og vandige ekstrakter af bioaske, som nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø,
- 2) flydende kunstgødning, og
- 3) fast kunstgødning, der er placeret i forbindelse med såning eller nedbragt.

1.3 DEFINITIONER

Gødning	Organisk gødning, kunstgødning og bioaske.
Organisk gødning	Stoffer, produkter og materialer af animalsk eller vegetabilsk oprindelse, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor, og som ikke er kunstgødning eller bioaske.

Ensilagesaft	Væske, der løber fra ensilage, herunder sukkerroeffald og lignende, under opbevaringen bortset fra væske, der betragtes som restvand
Husdyrgødning	Følgende typer af gødning fra dyretyper, for hvilke der i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er fastsat normer for indholdet af kvælstof og fosfor, i enhver anden form end aske: <ul style="list-style-type: none"> • Fast husdyrgødning. • Fydende husdyrgødning. • Mave- og tarmindeholdet fra slagtede husdyr. • Bundfald.
Fast husdyrgødning	Faste ekskrementer og blandinger af faste ekskrementer og strøelse, herunder dybstrøelse og husdyrgødningsbaseret kompost, og fiberfraktiner.
Flydende husdyrgødning	Ajle, gylle og møddingsaft, herunder i afgasset form, og væskefraktiner med et kvælstofindhold over 0,3 kg kvælstof pr. ton.
Kunstgødning	Uorganiske gødninger og urea, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor og er fremstillet ved en industriel proces, og som ikke er bioaske eller husdyrgødning.
Rodfrugtvaskvand	Betegnes som flydende organisk gødning. Vand fra vask af rodfrugter, vand fra transport af hele rodfrugter og vand fra renholdelsesopgaver, hvor der udelukkende er anvendt NaOH (base) og syre.
Grønsaft	Betegnes som flydende organisk gødning. Pressesaft, som fremkommer ved presning af græs og lucerne i produktionen af enten grønpiller eller grønhø.
Restvand	Følgende typer af væsker, hvor kvælstofindholdet i væsken er på 0,3 kg kvælstof pr. ton eller derunder: <ul style="list-style-type: none"> • Malkerumsvand • Vand fra vask af foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift • Produkter fra forarbejdningsanlæg med en tørstofprocent under 12. • Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage • Væske der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage • Vand fra vask af fjerkræstalde.

1.4 KRAVETS RELEVANS

Kravet er relevant at kontrollere i perioder, hvor udbringning er tilladt og med lave temperaturer, tøbrud og/eller megen nedbør. Ligeledes bør bedriftens terrænforhold medtages i forberedelserne, når kontrol af kravet er relevant.

2. KONTROLMETODE

Der skal tages billeder af manglende opfyldelse af KO-krav (misligholdelse) samt af arealer, som umiddelbart ikke overholder kravene til udbringning af husdyrgødning under den forudgående forberedelse. Billederne skal være ledsaget med en grundig og fyldestgørende beskrivelse.

Beskrivelsen skal bestå af en forklaring om:

- bl.a. art/type/indhold, placering/lokalitet
- Målestoksforhold på en måde, som relaterer til bedømmelseskriterierne i karakterskemaet; alvor, omfang og varighed.

Billedteksten kan **ikke** fungere i stedet for beskrivelse af kontrolfundet, men skal virke som et godt supplement hertil. Kontrolfundet skal danne baggrund for karaktertildelingen

2.1 BEMÆRKNINGER

Med henblik på vurdering af, om kravet er overholdt, skal der i kontrolrapporten være en angivelse af på hvilken mark/hvilket marknummer, overtrædelsen er konstateret med angivelse af marknummer og markbloksnummer jf. markkort. Hvis en mark kun delvist er omfattet af overtrædelsen, skal der endvidere vedlægges et kort med angivelse af, hvor overtrædelsen er registreret.

Billeddokumentation er nødvendig med tydelig angivelse af f.eks. frossen jord, snedække, afstrømning osv.

2.2 INDHOLD I KONTROLLEN

I forbindelse med forberedelsen af kontrollen kan du undersøge, om bedriften indeholder skrånende arealer. Du kan avende de 2 kortlag, der findes i IMK henholdsvis kortlaget der viser hældningen mellem 6 og 12° og kortlaget der viser hældningen over 12°. Undersøg desuden via IMK om bedriften indeholder søer, vandløb eller lignende hvortil der kan være en fare for afstrømning.

Undersøg derudover også gerne vejrforholdene i området. Er der mulighed for frost i jorden, vandmættethed i jorden med mere?

Desuden kan du undersøge billedmaterialet for, om landbruger opbevarer gødning og dermed om der er mulighed for at han anvender det på arealerne.

Kravet er primært relevant at kontrollere i vintermånederne eller hvis arealerne hælder mere end 6° ned mod vandløb og søer m.m.

I forbindelse med kontrollen på stedet, tal med landbruger. Spørg ind til hvilke gødningstyper, han anvender på hvilke arealer, og hvornår det udbringes. Kravet kontrolleres primært ved observation af udbringningen eller ved konstatering af udbringning på arealer, der ikke må udbringes på.

Hvis du på den fysiske kontrol konstaterer, at der forekommer fare for afstrømning til et vandforsyningsanlæg, kan oplysninger om vandforsyningsanlægget fremsøges her:

<https://www.geus.dk/produkter-ydelser-og-faciliteter/data-og-kort/national-boringsdatabase-jupiter>

2.3 EKSEMPLER

Krav 1.15:

Delkrav 1:

- Udbringning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt.
- Tjek for vandforsyningsanlæg

Delkrav 2:

- Tjek IMK
- Afstrømning ved søer og åbne vandløb og er afstanden på 20 m.
- Hældning på mere end 6 grader

2.4 FOKUSSPØRGSMÅL

Delkrav	Spørgsmål
1	Er udbringning sket således, at der er fare for afstrømning? – dvs. samles den udbragte gødning i småsøer/-pytter på arealerne?
1	Har udbringningen medført fare for afstrømning via overfladen eller dræn?
1	Udbringning må ikke ske på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord – dvs. tjek om jorden er omfattet af ovenstående tilstande? Brug jordspyd med angivelse af måleenhed.
1	Har udbringningen af husdyrgødning givet fare for afstrømning til vandforsyningsanlæg?
2	Er udbringning sket på arealer med en hældning på mere end 6 grader ned mod åbne vandløb, søer over 100 m ² eller kystvande inden for en afstand af 20 meter? – dvs. undersøg kortmaterialet hjemmefra for arealer/lokaliteter med hældning på mere end 6 grader.

3. BEDØMMELSE

SKEMA for krav 1.15, delkrav 1 og 2

KARAKTER KRITERIUM	1 MEGET LILLE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	2 MINDRE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	3 VÆSENTLIG BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	4 MEGET STOR BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET
ALVOR			Fare for afstrømning	Der er sket afstrømning
OMFANG	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening af overfladevand eller grundvand herunder drikkevand til vandforsyningsanlæg i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening af overfladevand eller grundvand herunder drikkevand til vandforsyningsanlæg i fjernområdet
VARIGHED		Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

3.1 RETNINGSLINJE FOR BEDØMMELSE

BEDØMMELSE af krav 1.15, delkrav 1 og 2

Alvor Udbringning af gødning vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er i alle tilfælde en overtrædelse af krav 1.15, delkrav 1. Ved vurdering af alvor af en overtrædelse, hvor de ovenfor nævnte produkter udbringes, så der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer større end 100 m² og kystvande samt vandforsyningsanlæg for så vidt angår husdyrgødning, skal der indgå en samlet vurdering af det konkrete forhold, fx om der er sket en forurening, eller om der alene er fremkaldt risiko herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet. Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb og vejrforhold i perioden, hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

3.2 SKØN

Når du finder en overtrædelse af KO på en kontrol, skal du vurdere forholdet konkret og give det en karakter ud fra det relevante bedømmelseskema. Karaktertildeling skal som udgangspunkt følge bedømmelseskemaerne for at sikre en ensartet behandling af landbrugere, men du skal altid foretage en konkret vurdering. Hvis du finder, at det konkrete forhold afviger fra det relevante bedømmelseskema, så skal grundlaget for afvigelsen beskrives i kontrolrapporten.

Obs: Det er vigtigt, at beskrivelserne af kontrolfund er tilstrækkelig til at dokumentere vurderingen af hhv. alvor, omfang og varighed.

3.3 ADVARSLER

Der er ikke mulighed for at give en karaktersum på 5 eller derunder for en overtrædelse af dette krav. Dette indebærer at der ikke er mulighed for at give en advarsel for dette krav.

4. NATIONALE REGLER

Landbrugsstyrelsen har ingen samarbejdsaftale med KL. Vi har derfor ikke pligt til at videregive oplysninger om overtrædelser af krav, hvor kommunen er national myndighed.

Som kontrollør bør du dog altid foretage en vurdering af, om overtrædelsen er af så væsentlig en karakter, at kommunen alligevel skal orienteres. Du skal kontakte den kommune, hvori ejendommen/arealet er beliggende. I forbindelse med orientering af kommunen i disse sager kan oversendelsesmail fra Kontrolportalen anvendes.

1.16 – 2 meter bræmmer langs vandløb og søer

1. DELKRAV

1	Gødning må ikke udbringes i en bræmme på 2 meter langs åbne, naturlige vandløb og søer. Det samme gælder langs kunstige vandløb og søer der i Lov om vandplanlægning enten skal opfylde miljømålene ”godt økologisk potentiale” eller ”maksimalt økologisk potentiale”. Bestemmelsen gælder dog ikke for isolerede søer under 100 m ² .

1.1 FORMÅL

Formålet med 2-meter bræmmen efter **vandløbsloven** er at bevare vandløbets eller søens bred i en stabil tilstand og dermed beskytte bredden mod udskridning m.v., bl.a. i forbindelse med landbrugers anvendelse af tunge maskiner. En stabil bred medfører, at tilførslen af sand og jord til vandløb og søer nedbringes, dels fordi bredden beskyttes mod udskridning, dels fordi bræmmens planter virker som et filter ved overfladisk afstrømning fra markerne.

KO-kravet omhandler udelukkende et gødskningsforbud. Dette forbud udspringer af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 10. Det er formuleret således, at gødskning på de arealer, der er omfattet af vandløbslovens § 69, stk. 1, ikke er tilladt.

1.2 GENERELLE BEMÆRKNINGER

I forbindelse med KO-kontrollen gennemføres også en national kontrol med 2 meter bræmmer. Hvis der forekommer 2 meter bræmmer på virksomhedens arealer, skal der således også på Retssikkerhedsbrevet krydses af under ”Regler om natur- og miljøbeskyttelse” og i VAKS skal kravet krydses af som OK/FJL. Det er kun i detilfælde, hvor der **ikke** er 2 meter bræmmer på virksomhedens arealer, at krydset i retssikkerhedsbrevet under ”Regler om natur- og miljøbeskyttelse” kan undlades. Ligeledes skal der i VAKS kun krydses af under ”ikke relevant” for kravet, hvis der ingen 2 meter bræmmer er på virksomheden.

Formålet med 2-meter bræmmer er uforandret i forhold til tidligere, men fra 2015 er det kun gødskning i 2 meter bræmmen, der er KO-belagt. Dette indebærer at dyrkning, jordbearbejdning, plantning, hegnsætning, terrænregulering og bygningsværker stadig er overtrædelser, men de er overtrædelser af de nationale regler efter vandløbsloven. Ingen af disse 6 overtrædelsesmuligheder er KO-belagt.

2 meter bræmmen skal betragtes som en del af vandløbet eller søen, jf. vandløbsloven

Som tidligere nævnt, er opretholdelsen af 2 meter bræmmerne national lovgivning jf. vandløbsloven. Det er Landbrugsstyrelsen, der er kontrolmyndighed på dette, men kommunen, der er håndhævelsesmyndighed. Du skal derfor lave en national overtrædelse i VAKS på KSK 5821_22, hvis du i forbindelse med kontrol af Krav 1.16 konstaterer en overtrædelse af den nationale lovgivning, hvor 2 meter bræmmen er beskadiget. Se yderligere i afsnit om National kontrol og i quickguiden til kontrol af 2 meter bræmmer.

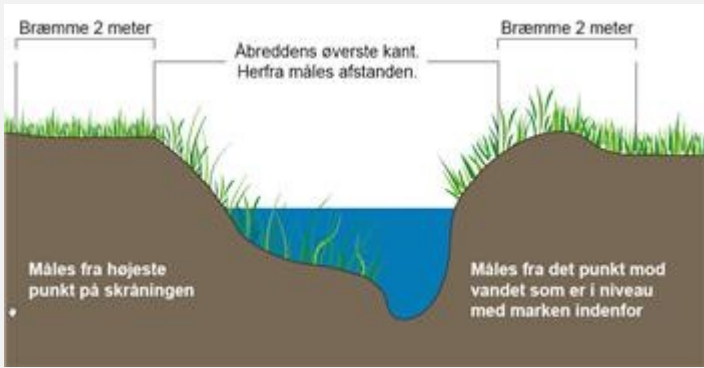
OFFENTLIG ADGANG

Der er ikke offentlig adgang til 2 meter bræmmerne, medmindre de grænser op til udyrkede arealer, hvor der i forvejen er offentlig adgang.

Ifølge naturbeskyttelsesloven er der offentlig adgang til arealer i form af færdsel til fods og ophold, hvis der er adgang til arealerne på lovlig vis, fx ad anlagte veje eller befæstede stier. Det vil f.eks. være tilfældet, hvor bræmmen er en del af et større udyrket areal, hvortil der er offentlig adgang. Ordet "arealer" omfatter ikke veje, hvilket betyder, at der ikke bliver adgang til bræmmen, blot fordi en vej, der er offentlig tilgængelig, krydser bræmmen.

Bræmmen kan desuden være offentlig tilgængelig, hvis landbruger har givet tilladelse hertil.

1.3 DEFINITIONER

2 meter bræmme	Dette krav vedrører bræmmer, der ligger langs vandløb og søer og er 2 meter bred. Kravet gælder ikke for rørlagte strækninger. Kravet gælder alle i henhold til vandløbsloven naturlige vandløb og søer, der ligger i landzone, bortset fra isolerede søer under 100 m ² .
Kronekant	Kronekant = "den øverste kant" Bræmmen på 2 meter langs vandløb og søer beregnes fra vandløbets eller søens øverste kant. Den øverste kant er overgangen fra det skrånende terræn mod vandløbet eller søen til det flade terræn, der normalt kan jordbehandles. "Den øverste kant" af visse søer er overgangen mellem bevoksningen af vand- og sumpplanter og egentlig landplanter.
Naturligt vandløb	Det ændrer ikke et vandløbs status som naturligt vandløb, at der på et tidspunkt er foretaget regulering (bortset fra rørlægning). Dette indebærer, at oprindelige naturlige vandløb, der i dag fremstår som stærkt regulerede, også er omfattet af kravet. Genåbning af en rørlægning af et naturligt vandløb vil medføre, at vandløbet atter anses for naturligt, og at kravet igen er gældende.
Naturlige søer	Ved naturlige søer forstås søer, der topografisk indgår i det pågældende landskab eller miljø. Det ændrer ikke på en naturlig søs status, at der på et tidspunkt er foretaget regulering

Kunstigt anlagte søer og vandløb	De vandløb og søer der er kunstigt anlagte, er kun omfattet af kravet, hvis de i lov om vandplanlægning har fastsat miljømålet godt økologisk potentiale eller maksimalt økologisk potentiale.
Kravet gælder ikke for:	Kravet gælder ikke for de vandløb og søer, som ikke er omfattet af vandløbsloven. Det drejer sig om: "enkeltmandsvandløb", vandløb, der med eventuelle tilhørende søer fra udspring til udløb i havet udelukkende løber på en ejendom "enkeltmandssøer", søer uden til- og afløb, som udelukkende er beliggende på én ejendom – uanset søens størrelse Isolerede søer (dvs. søer uden til- og afløb) under 100 m ² , uanset om der er tale om en naturlig sø, og uanset om søen har mere end 1 bredejer
Græsning og høslæt	Både græsning og høslæt er tilladt i 2 meter bræmmen. Høslæt skal dog ske, så det ikke indebærer risiko for udskridning af bræmme eller bred
Bekæmpelsesmidler	Det er tilladt at anvende bekæmpelsesmidler i 2 meter bræmmen. Men det formodes, at der er en begrænset interesse herfor pga. dyrkningsforbuddet (national regel).
Hegning	Det er ikke tilladt at opstille nye hegn langs vandløb og søer inden for 2 meter bræmmen. Kommunen kan dog fortsat påbyde landbruger at opsætte hegn, af hensyn til løsgående dyr, også indenfor 2 meter bræmmen (national regel).
Plantning	Der må ikke foretages beplantning i bræmmen. Vandløbsmyndigheden (kommunen) kan dog fortsat foretage beplantning langs offentlige vandløb, også i 2 meter bræmmen (national regel).
Terrænændring	Det er ikke tilladt at foretage terrænregulering inden for 2 meter bræmmen. Dvs. udgravning, opfyldning og lignende (national regel).
Bygningsværker	Det er ikke tilladt at opføre bygningsværker inden for 2-meter bræmmen. Det kan for eksempel være udsigtsplatforme (national regel)

1.4 KRAVETS RELEVANS

Kravet er relevant at kontrollere hele året på en KO-kontrol, hvis landbruger har vandløb og søer på bedriften.

2. KONTROLMETODE

Information om hvilke vandløbsstrækninger, der er naturlige og/eller skal opfylde miljømålet godt økologisk potentiale eller maksimalt økologisk potentiale, fremgår af 2 meter bræmmelaget i IMK. Vær opmærksom på, at bræmmelaget ikke er opdateret.

Det er kun søer markeret i IMK med bræmmemarkering, der er omfattet af kravet om 2 m bræmmer.

Gennemførelsen af kontrollen af gødskningsforbuddet i bræmmen, sker på baggrund af en visuel kontrol af arealet.

Ved den visuelle kontrol skal du se efter 2 ting:

1. Dels om der er tydelige tegn på gødskning:

- Ved tilstedeværelsen af mindre gødningskorn fra handelsgødning,
 - Spor af rester fra husdyrgødning og anden organisk gødning,
 - Slæbe-/kørespor i afgrøden
2. Og dels på en vurdering af, om der er manglende forskel i udvikling og vækst i bræmmen og det lovligt dyrkede areal, der grænser op til bræmmen

Til fastsættelse af udstrækningen af arealet, der er blevet gødsket, kan du måle 2 meter fra kronekanten, som er vandløbets eller søens øverste kant: Du kan anvende 2 meter mål, Ipad, tommestok eller lignende til opmålingen.

Overtrædelsesarealet er det areal indenfor 2-meter bræmmen, der er blevet gødsket. Du skal i IMK angive de antal cm af bredden, som er blevet gødsket, samt længden af arealet, som er blevet gødsket.

Figur Kronekant

Der er ikke forbud mod sprøjtning i 2 meter bræmmen. Vær dog opmærksom på om arealet er anmeldt med MFO, i så fald er det ikke tilladt at anvende sprøjtemidler. Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 27 må stoffer, der kan forurene vandet, ikke tilføres vandløb eller sø. Sprøjtning i bræmmen kan derfor være problematisk. Konkrete afstandskrav til vandmiljøet for de enkelte pesticider fremgår mere specifikt af de enkelte midlers etiket.

2.1 BEMÆRKNINGER

Vær opmærksom på, at du skal lave en national overtrædelse i 5821_22, hvor du også kan generere et kommunebrev, som du skal sende til den relevante kommune, hvis du konstaterer en væsentlig overtrædelse på en 2-meter bræmme.

2.2 INDHOLD I KONTROLLEN

Inden kontrollen påbegyndes, kan du i forbindelse med kontrolforberedelsen undersøge, om landbruger har 2 meter bræmmer på sin bedrift. Dette kan du gøre ved at anvende IMK. Vær opmærksom på at bræmmelaget ikke er opdateret. Du kan se 2 meter bræmme laget, som ligger i temaknappen. Sæt hak i Bræmmer2m:

Herefter kan laget ses i IMK. Det er kun søer markeret i IMK med bræmmemarkering, der er omfattet af kravet om 2 meter bræmmer.

2 meter bræmmer vises også på kontrolgrundlaget i de tilfælde, hvor der er søgt støtte til bræmmearealerne fx hvis arealerne anvendes som MFO.

Figur 29. 2 meter bræmmelaget i IMK.

I forbindelse med KO-kontrolbesøget skal du kontrollere, om der er sket:

- Gødskning i bræmmen

Kontrollen gennemføres ved, at du skal se efter spor af gødskning i bræmmen. Det kan for eksempel være korn efter handelsgødning eller rester af husdyrgødning eller anden organisk gødning. Der skal ikke foretages jordprøver i forhold til gødskning i 2-meter bræmmen.

Derudover kan du være opmærksom på de nationale regler, som du skal orientere kommunen om:

- Dyrkning i bræmmen
- Jordbehandling
- Plantning
- Hegnssætning
- Terrænregulering
- Bygningsværker

OPMÅLING

Hvis der konstateres overtrædelser af KO-kravet i 2 meter bræmmen på flere adskilte bræmmestykker, bedømmes hvert bræmmestykke for sig, og der gives en selvstændig karakter i henhold til skemaet. Den overtrædelse, der resulterer i den højeste karakter, indberettes til Landbrugsstyrelsen.

2.4 FOKUSSPØRGSMÅL

Delkrav	Spørgsmål
1	Spørg ind til placeringen af 2 meter bræmmerne
1	Er der gødsket i bræmmerne?
1	Hvor stort et område er der gødsket i? Længde og bredde

3. BEDØMMELSE

SKEMA for krav 1.16, delkrav 1

KARAKTER KRITERIUM	1 MEGET LILLE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	2 MINDRE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	3 VÆSENTLIG BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET	4 MEGET STOR BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED KRAVET
ALVOR	Der er gødsket i gennemsnit 25 cm af bræmmens bredde på op til 75 m langs vandløbet/søen	Der er gødsket i gennemsnit op til 25 cm af bræmmens bredde på 76 til 150 m langs vandløbet/søen Der er gødsket i gennemsnit 26 til 50 cm af bræmmens bredde på op til 150 m langs vandløbet/søen	Der er gødsket i gennemsnit op til 50 cm af bræmmens bredde på 151 til 500 m langs vandløbet/søen Der er gødsket i gennemsnit 51 til 150 cm af bræmmens bredde på op til 250 m langs vandløbet/søen Der er gødsket i gennemsnit mere end 150 cm af bræmmens bredde på op til 25 m langs vandløbet/søen. Der er gødsket i gns. over 150 cm af bræmmens bredde på 0-25 m langs vandløbet/søen	Der er gødsket i gennemsnit op til 50 cm af bræmmens bredde på over 500 m langs vandløbet/søen Der er gødsket i gennemsnit 51 til 150 cm af bræmmens bredde på over 250 m langs vandløbet/søen Der er gødsket i gennemsnit mere end 150 cm af bræmmens bredde på over 25 m langs vandløbet/søen Der er gødsket i gennemsnit mere end 150 cm af bræmmens bredde på over 25 m langs vandløbet/søen
OMFANG		Overtrædelsen vedrører kun egen bedrift	Overtrædelsen vedrører nærområdet	Overtrædelsen vedrører fjernområdet
VARIGHED	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

3.1 RETNINGSLINJE FOR BEDØMMELSE

BEDØMMELSE af krav 1.16, delkrav 1

Alvor Alvoren af en manglende overensstemmelse afhænger navnlig af størrelsen af dens virkninger under hensyntagen til formålet med det pågældende krav. Bræmmen medvirker til at reducere udvaskning af nitrater fra landbruget.

Alvor vurderes i forhold til hvor mange cm, der er gødet i bræmmen, holdt op imod vandløbstrækningen.

Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse vil det således som udgangspunkt kunne indgå, i hvor høj grad kravet om 2 meter bræmmer er overtrådt med hensyn til gødskning. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Omfang Omfanget af en manglende overensstemmelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den manglende overensstemmelse har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til om effekten af en overtrædelse kan registres eller om overtrædelsen med stor sandsynlighed vurderes at påvirke vandløbet eller søen på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening med næringsstoffer).

Varighed Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.

3.2 SKØN

Når du finder en overtrædelse af KO på en kontrol, skal du vurdere forholdet konkret og give det en karakter ud fra det relevante bedømmelseskema. Karaktertildeling skal som udgangspunkt følge bedømmelseskemaerne for at sikre en ensartet behandling af landbrugere, men du skal altid foretage en konkret vurdering. Hvis du finder, at det konkrete forhold afviger fra det relevante bedømmelseskema, så skal grundlaget for afvigelsen beskrives i kontrolrapporten.

Obs: Det er vigtigt, at beskrivelserne af kontrolfund er tilstrækkelig til at dokumentere vurderingen af hhv. alvor, omfang og varighed.

3.3 ADVARSLER

På baggrund af en vurdering af overtrædelsen, er det muligt at overtrædelser kan opnå en samlet karakter på 5 eller derunder. Dermed er det muligt at give advarsler i henhold til dette krav.

4. NATIONALE KRAV

Jævnfør Bek. om tilsyn med bræmmer lands vandløb og søer fører Landbrugsstyrelsen kontrol med 2 m bræmmen. Ved en mulig overtrædelse af Vandløbslovens § 69, stk. 1 skal Landbrugsstyrelsen derfor underrette vandløbsmyndigheden (kommunen) om den mulige overtrædelse.

Du skal derfor kontakte den kommune, hvori ejendommen/arealet er beliggende og orientere om den mulige overtrædelse. Kommunen overtager herefter den videre sagsbehandling efter vandløbsloven.

Landbrugsstyrelsen er myndighed på den nationale kontrol af gødsugning i 2 m bræmmen, jf.

gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 10. Du skal derfor, hvis du konstaterer gødsugning i 2 m bræmmen, foretage

en høring af den nationale overtrædelse jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsen via KO -høringen. Du skal derfor ikke lave en selvstændig høring på den nationale overtrædelse.

Når du beskriver overtrædelsen af krav 1.16 i VAKS skal du under feltet ”beskrivelse af overtrædelse” indsætte følgende tekst:

Som det fremgår af fotodokumentationen, er vandløbet/søen beskyttet af en 2-meter bræmme.

En overtrædelse af forbuddet mod udbringning af gødning i 2-meter bræmmen har betydning både efter EU-reglerne om krydsoverensstemmelse og de danske regler.

Vi vil derfor senere også tage stilling til, hvordan en eventuel overtrædelse får betydning efter de danske regler. Du vil i den forbindelse høre nærmere fra os.

Når du er færdig med 5050_xx KSKet, skal du sætte statuskoden til FJL (fejl). Herefter oversendes sagen til KO-web til videre sagsbehandling. Samtidig sendes en mail til Jordbrugskontrol: jordbrugskontrol@lbst.dk – mærket ”Overtrædelse på gødsugning i 2 m bræmmen”. Husk at opgive sagsnummer. Kontakt evt. Ronnie Stobberup Olsen på ronols@lbst.dk eller tlf. nr. 21 84 81 62, som laver den nationale sagsbehandling og vurderer, om sagen skal videresendes til politiet. Husk at gemme diverse sagsakter, fotoalbum, eventuelle høringssvar og notater i Workzone.

Beskrivelse af håndteringen af MFO i forbindelse med 2 meter bræmme kontrol kan læses Quickguide til kontrol af 2 meter bræmmer, som ligger på Kontrolportalen.

1.21 – Etablering af plantedække

I denne instruks beskrives udelukkende de nationale pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder. Der er ikke Krydsoverensstemmelse på de øvrige efterafgrødeordninger. MFO-efterafgrøder og målrettede efterafgrøder beskrives i Arealinstruksen.

1. DELKRAV

1. Virksomheder, som har planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, og som disponerer over et areal på 10 hektar eller derover, der er omfattet af en fosfornorm eller kvælstofnorm¹ skal i planperioden udlægge arealer etableret med pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Virksomheder med et efterafgrødegrundareal på mindre end 10 hektar er dog ikke forpligtet til at etablere efterafgrøder.

Arealet med pligtige efterafgrøder skal udgøre mindst 10,7 pct. af virksomhedens efterafgrødegrundareal. For virksomheder, der udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller der over pr. hektar harmoniareal, skal arealet med pligtige efterafgrøder mindst udgøre 14,7 pct. af efterafgrødegrundarealet.

Virksomheder, der udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 30 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, skal udover pligtige efterafgrøder, udlægge arealer etableret med husdyrefterafgrøder, hvis virksomheden har arealer i et opland, som der i planperioden er fastsat husdyrefterafgrødekrav for, jf. bilag 2 i plantedækkebekendtgørelsen.²

Etableringen af pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder skal ske med de afgrødetyper og inden for de frister, der fremgår af plantedækkebekendtgørelsen.

Virksomheden kan vælge helt eller delvis at opfylde sit efterafgrødekrav ved at anvende et eller flere af de alternative virkemidler, der fremgår af plantedækkebekendtgørelsen.

1.1 FORMÅL

1.2 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Kun virksomheder, som har et samlet efterafgrødegrundareal (inklusiv forpagtede og lejede arealer) på over 10 hektar og har planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, er pligtige til at etablere efterafgrøder. Virksomhedens efterafgrødekrav i planperioden 2022/2023 (efterafgrøder udlagt i 2022)

¹ Efter § 5, stk. 6 og § 13, stk. 3, i gødskningsloven, lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.

² Bekendtgørelse nr. 742 af 30. maj 2022 om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2022/2023.

beregnes ud fra jordbrugers efterafgrødegrundareal (fra Fællesskemaet 2022), og afhænger af mængden af husdyrgødning og anden organisk gødning, der udbringes på bedriften.

Virksomheder, der har arealer i oplande til nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i mængden af udbragt organisk gødning, samt i kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne, skal i tillæg til de pligtige efterafgrøder etablere husdyrefterafgrøder. Husdyrefterafgrødekravet for planperioden 2022/2023 i de enkelte oplande fremgår af bilag 2 til Bekendtgørelse nr. 742 af 30. maj 2022 om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2022/2023 (plantedækkebekendtgørelsen).

Etableringen af efterafgrøder skal foretages efter normale driftsmæssige principper og efterafgrøderne skal have en tilstrækkelig dækningsgrad til at sikre en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Etablering af efterafgrøder kan erstattes af et eller flere alternativer til efterafgrøder, som er nævnt i Landbrugsstyrelsens "Vejledning om pligtige og husdyrefterafgrøder og dyrkningsrelaterede tiltag, planperioden 1. august 2022 til 31. juli 2023". Se link i afsnit 4.

Efterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20. oktober 2022; dog må efterafgrøder i majs ikke destrueres før 1. marts 2023. Arealer med pligtige eller husdyrefterafgrøder skal benyttes til en forårssået afgrøde eller udlægges med blomsterbrak eller bestøverbrak i den samme planperiode. Det er dog muligt, at lade sine efterafgrøder fortsætte, som slåningsbrak i samme planperiode (midlertidig mulighed i 2023). Alternativer til efterafgrøder skal udlægges/ anvendes i henhold til Landbrugsstyrelsens "Vejledning om regler for pligtige og husdyrefterafgrøder og dyrkningsrelaterede tiltag for planperioden 1. august 2022 til 31. juli 2023".

1.4 KRAVETS RELEVANS

I perioden frem til 11. september 2022 er kravet om efterafgrøder ikke relevant, da landbruger frem til d. 10. september har mulighed for at indberette, hvordan kravet skal opfyldes. Kravet relaterer sig alene til perioden 11. september 2022 til og med den 19. oktober 2022. Kravet noteres således i perioden frem til 11. september som "Ikke relevant".

2. KONTROLMETODE

Kontrollen af pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder omfatter en kontrol af, om de efterafgrøder, der er indmeldt i skemaet GKEA i Tast Selv, er blevet udlagt og overholder krav om dækningsgrad jf. Landbrugsstyrelsens trappemodel (se næste side).

Kontrollen omfatter også kontrol af indmeldte alternativer til efterafgrøder. Kontrollen af alternativer kan variere lidt og beskrives i afsnit 2.2. Kontrolbesøget består af en markkontrol med besigtigelse af arealer med efterafgrøder og alternativer, for at vurdere, om jordbruger har etableret efterafgrøder i overensstemmelse med det indberettede og efter de gældende regler. Kontrollen af alternativer til efterafgrøder kan bl.a. også bestå af en bilagskontrol. Til kontrollen indgår jordbrugers indberetning i Tast Selv samt evt. mark- og gødningsplaner.

2.1 BEMÆRKNINGER

Efterafgrøder udlagt i efteråret 2022 og alternativer til efterafgrøder hører til planperioden 2022/2023.

2.2 INDHOLD I KONTROLLEN

Landbrugers samlede areal med pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder samt alternativer sammenstilles med det indberettede areal i GKEA (Tast Selv). Der kontrolleres op til det samlede krav.

Fremsøg seneste indberettet skema "Gødningskvote og efterafgrøder 2022" (GKEA) i CAP-TAS. Journalisér det i Workzone inden du kontrollerer kravet.

Dette kan bruges i den efterfølgende sagsbehandling. Vær opmærksom på at landbruger kan ændre i det indberettede areal med efterafgrøder og alternativer i nedadgående retning, frem til der anmeldes kontrol på arealet.

Ved at se i GKEA skemaet, kan du under afsnittet "Opgørelse af efterafgrøder 2022" og "markplan for efterafgrøder, kolonne A12-A15" se hvad der skal anvendes før og efter fysisk kontrol til vurdering af kontrolresultat.

Hvis GKEA ikke er udfyldt, skal krav 1.21 ikke kontrolleres, da gødningskvoten automatisk nedskrives i næste planperiode. Efterafgrødekravet er derved opfyldt ved alternativet kvotereduktion.

"Opgørelse af efterafgrøder 2022"/"pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder"

På siden opgørelse af efterafgrøder i GKEA 2022 kan du se kravet til pligtige og husdyrefterafgrøder for planperioden (felt **K**) og hvor mange ha pligtige og husdyrefterafgrøder samt alternativer (omregnet til ha efterafgrøder) landbruger har indberettet i markplanen for efterafgrøder (felt **M**).

Pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder			
K	Krav til pligtige efterafgrøder, % og ha	%	ha
	Reduktion i krav pga. pilotprojekter		ha
	Krav til husdyrefterafgrøder, % og ha	%	ha
	Samlet krav til pligtige og husdyrefterafgrøder		ha
L	Indberettede pligtige og husdyrefterafgrøder		ha
	Sagsbehandlerjusteret pligtige og husdyrefterafgrøder		ha
M	Indberettede alternativer til pligtige og husdyrefterafgrøder (omregnet til efterafgrøder)		ha
	Sagsbehandlerjusteret alternativer til pligtige og husdyrefterafgrøder		ha
N	Overskud af efterafgrøder fra tidligere planperioder	0,00	ha
O	Har du overtaget et overskud af efterafgrøder fra en ophørt virksomhed?	Ja ☐	
P	Efterafgrøder og alternativer i alt		ha
Q	Del af planperiodens krav, der opfyldes med ovenstående efterafgrøder og alternativer		ha
	Hvis du vil ændre ovenstående, så oplys det her. Resterende krav vil blive opfyldt ved fradrag i kvoten	<input type="text"/>	ha
	Sagsbehandlerjusteret ændring til ovenstående. Resterende krav vil blive opfyldt ved fradrag i kvoten		ha
R	Resultat af pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder		ha
S	Du har valgt et fradrag i kvoten 2021/2022 som følge af manglende pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder på i alt		kg N
T	Overskud af efterafgrøder der overføres til planperioden 2022/2023		ha

I felt **K** kan du se **Samlet krav til pligtige og husdyrefterafgrøder**.

Dette er bedriftens samlede krav med efterafgrøde og/eller alternativer i planperioden, som skal kontrolleres. Du skal kun kontrollere op til kravet.

"Markplan for efterafgrøder, kolonne A12-A15"

Du kan bruge denne markplan til at se hvad landbruger har indberettet. I denne fremgår fx:

- Antal ha efterafgrøder der er etableret på hver mark (A12).
- Antal ha mellemafgrøder, energiafgrøder, braklagte arealer, braklagte arealer langs vandløb og søer, tidlig såede vinterafgrøder, blandinger med kvælstoffikserende arter og/eller præcisionslandbrug etableret på hver mark (A14). Alternativerne har en omregningsfaktor der omregnes til efterafgrøder i ha (A15)
- Datoen for etablering af efterafgrøder, der er sået i perioden 21. august til og med 7. september 2022 (A13).

Hvis der er etableret flere pligtige eller husdyrefterafgrøder eller alternativer på andre marker end indberettet i GKEA 2022, kan de fremvises ved fysisk kontrol, såfremt de er en del af landbrugers efterafgrødegrundareal pr. 31. juli 2022 og fremgår af indberettede markplan senest 10. september 2022.

Kontrol af efterafgrøder

Følgende efterafgrødetyper kan bruges som pligtige/husdyrefterafgrøder:

- Ren græs uden kløver
- Korsblomstrede afgrøder
- Cikorie
- Honningurt
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Korn
- Frøgræs, der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Dækningsgrad ("trappemodell"):

Efterafgrøden skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. På arealet skal der være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrøden dækker arealet, hvilket vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter, dog ikke for efterafgrøder udlagt i majs (se senere).

Da kontrolperioden typisk strækker sig over september og oktober måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter.

Du finder dato for såtidspunktet i GKEA i afsnit 'Markplan efterafgrøder' kolonne 'A 13'. Hvis der ikke står noget, er det sået senest 20. august 2022.

Du skal starte med at kontrollere efterafgrøden efter nedenstående trappemodell. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen godtager du efterafgrøden. **OBS** pligtige/husdyrefterafgrøder udlagt i majs skal ikke kontrolleres efter trappemodellen. Du skal også kontrollere efterafgrøder i majs ud fra, om de er jævnt fordelt og veletablerede, men her skal der blot være 30 planter/m².

Seneste såtidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)				
Kontroldato	20.august	24.august	28.august	7.september
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 20/10	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af fx udsæd eller fremspiring.

Kontrol af alternativer til efterafgrøder

Landbruger har mulighed for at anvende otte forskellige alternativer. Syv af alternativerne har en omregningsfaktor til efterafgrøder (se omregningstabel nedenfor), mens brugen af alternativet "reduceret kvælstofkvote" ikke skal kontrolleres fysisk (se afsnit om reduceret kvælstofkvote på side 8).

Du kan finde et værktøj (omregningstabel) på KO-kontrolportalen (miljø) til at omregne disse alternativer, der konstateres på kontrolbesøget.

Omregningstabel 2022: Alternativerne til pligtige og husdyrefterafgrøder	
Alternativ til efterafgrøde	Fra alternativ til efterafgrøde
Mellemafgrøder	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Flerårige energiafgrøder	0,8 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer	1 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer langs vandløb og søer	1 ha til 4 ha efterafgrøde
Tidlig såning af visse vinterafgrøder	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter	1 ha til 1 ha efterafgrøder
Præcisionslandbrug	11 ha til 1 ha efterafgrøder

Mellemafgrøder

Følgende krav skal være opfyldt:

- Mellemafgrøden skal efterfølges af en vintersædsafgrøde.
- Mellemafgrøden skal være udlagt senest den 20. juli 2022.
- Mellemafgrøden må tidligst nedmuldes eller nedvisnes den 20. september 2022.
- Mellemafgrøden kan bestå af olieræddike og/eller gul sennep eller af frøgræs, der efter høst af græsfrø fortsætter som mellemafgrøde.
- Arealet med mellemafgrøder skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.

Etablering af mellemafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse inden vintersædsafgrøden.

Ved kontrol af mellemafgrøder tages der udgangspunkt i trappemodellen, som er tilfældet for efterafgrøder.

OBS! Mellemafgrøder skal kun kontrolleres frem til 20. september. Derefter medregnes dette som det anmeldte og indberettede fra GKEA.

Flerårige energiafgrøder

Følgende krav skal være opfyldt:

- Energiafgrøderne skal tidligst være etableret i planperioden 2009/2010 og senest den 31. juli 2022.
- Det samlede areal med energiafgrøder skal overstige virksomhedens areal med energiafgrøder i planperioden 2008/2009 (referenceår).
- De energiafgrøder, der kan benyttes, er:
 - 527 hassel
 - 591 lavskov (dog kun slægterne ask, el, hassel, pil og poppel)
 - 592 pil
 - 593 poppel (0-100 andre træer pr. ha)
 - 599 poppel (100-400 andre træer pr. ha)
 - 594 el
 - 596 elefantgræs
- Arealet med energiafgrøder skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.
- Arealer med energiafgrøder, der benyttes til MFO-opfyldelse, kan ikke samtidig benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder.

Braklagte arealer

Følgende krav skal være opfyldt:

Brakarealet skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2022.

- Brakarealet skal etableres på eksisterende omdriftsareal og der må ikke være anmeldt efterafgrøder på arealerne i efteråret (2021) forud for etableringen af græsset.
- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2022.
- Arealet må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler, og der må ikke tages slæt på arealet i planperioden frem til 20. oktober 2022.
- Det braklagte areal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.
- Braklagte arealer, der benyttes til MFO-opfyldelse, kan ikke samtidig benyttes som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder.

Braklagte arealer langs vandløb og søer

Følgende krav skal være opfyldt:

Arealet skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2022.

- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2022.
- Arealet skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller bibeholdes som brak i 2022.

- Der må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler på arealet, og der må ikke tages slæt på arealet i planperioden frem til 20. oktober 2022.
- Brakarealet skal være beliggende imellem vandløbet/søen og et areal i omdrift.
- Brakarealet skal have en bredde på mellem 9 og 20 meter fra kronekanten op af et vandløb eller sø.
- Det braklagte areal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.
- Braklagte arealer langs vandløb og søer, der benyttes til MFO-opfyldelse, kan ikke samtidig benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder.

Tidlig såning af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticales

Følgende krav skal være opfyldt:

- Vintersæden være sået senest 7. september 2022 og skal være korn i renbestand.
- Arealer med tidligt sået vintersæd, der skal anvendes til opfyldelse af krav om pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder, skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha
- Indberettet areal i GKEA senest den 10. september 2022.

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ. Under normale omstændigheder spirer vintersæd frem på 5-7 dage. Hvis der på grund af vejrforholdene ikke er optimale forhold, skal du tage hensyn til dette ved vurderingen af afgrøden. Det kan for eksempel være kulde, tørke, eller dårligt såbed. Du skal spørge ind til såtidspunktet på kontrollen. Derefter skal du vurdere, om dette er sandsynligt på baggrund af afgrødens udviklingstrin. Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senest ved fristen den 7. september, godkender du afgrøden.

OBS! Tidlig såning skal kun kontrolleres frem til 26. september. Derefter medregnes dette som det anmeldte og indberettede fra GKEA.

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Følgende krav skal være opfyldt:

Der skal anvendes en færdigblandet efterafgrødeblanding med et dokumenterbart indhold fra en foderstofforretning, frøfirma eller lignende virksomhed
Blandingen indeholder højst 25 pct. Kvælstoffikserende arter (beregnet ud fra frøantal) mens den resterende del af blandingen udgøres af godkendte arter af efterafgrøder.
Der må kun bruges udvalgte vinterfaste kvælstoffikserende arter:

Oversigt 14: Kvælstoffikserende arter der kan anvendes i blandinger med ikke fikserende efterafgrøder	
Dansk navn	Latinsk navn
Alsikkekløver	<i>Trifolium hybridum</i>
Blodkløver	<i>Trifolium incarnatum</i>
Esparsette	<i>Onobrychis viciifolia</i>
Gul rundbælg	<i>Anthyllis vulneraria</i>
Gul stenkløver	<i>Melilotus officinalis</i>
Hvidkløver	<i>Trifolium repens</i>
Hvid stenkløver	<i>Melilotus alba</i>
Kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>
Lucerne	<i>Medicago sativa</i>
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>
Vintervikke	<i>Vicia villosa</i>

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter skal senest etableres den 20. august 2022. Der er dog mulighed for at udskyde etableringstidspunktet frem til og med 7. september, idet der samtidig korrigeres i kvælstofkvoten for planperioden.

Vær opmærksom på, at efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter og følgende ikke fikserende efterafgrøder: Græs og cikorie, kan anvendes som alternativ til efterafgrøder, hvis arealerne er etableret senest den 1. august 2022.

Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse inden etablering af en forårsafgrøde. Kontrollen af efterafgrødeblandingerne omfatter dels en kontrol af dækningsgraden og af tilladte arter på marken, og en bilagskontrol af frøblandingen, herunder tilladte arter og blandingskravet.

Ved kontrol tages der udgangspunkt i trappemodellen, som er tilfældet for efterafgrøder. Under kontrolbesøget skal du altid gennemføre en bilagskontrol, også selvom andelen af kvælstoffikserende arter ikke er større end 25 % på marken. Du skal bede ansøger om at fremvise eller eftersende dokumentation for, at der er anvendt en færdigblandet efterafgrødeblanding med dokumenterbart indhold fra en foderstofforretning, frøfirma mv. eller lignende virksomhed. Arterne skal fremgå på marken.

Dokumentationen skal indeholde følgende oplysninger:

1	En faktura på den færdigblandede efterafgrødeblanding stilet til din virksomhed med angivelse af din virksomheds navn, CVR-nummer og adresse og den sælgende virksomheds navn og CVR-nummer og adresse
2	En liste over de anvendte kvælstoffikserende arter og ikke fikserende efterafgrødearter i færdigblandingen. Blandingen må ikke indeholde andre arter end dem, der er godkendt til brug for alternativet.

Hvis ansøger har haft en maskinstation til at så efterafgrødeblandingen, kan oplysningen i 1) fremgå af faktura fra maskinstationen. Oplysningerne i punkt 2 skal være som dokumentation fra et foderstofforretning, frøfirma eller lignende virksomhed og kan være i form af en indlægsseddel.

Dokumentation skal journaliseres på sagen.

Manglende dokumentation eller dokumentation, der viser, at reglerne ikke er overholdt, medfører, at ansøgers anmeldte ha med alternativet underkendes, uanset hvordan det fysisk ser ud i marken.

Præcisionslandbrug

Præcisionslandbrug skal være udført på markerne i planperioden 2021/2022 for, at det kan lade sig indgå i opfyldelse af kravet i planperioden 2022/2023. Der må gerne udføres præcisionslandbrug på arealer, som landbruger senere på sæsonen påtænker at etablere MFO-, målrettede, pligtige- eller husdyrefterafgrøder, som også skal indgå i opfyldelsen af efterafgrødekravet.

For at kunne anvende præcisionslandbrug som alternativ til efterafgrøder skal landbruger have indberettet arealet i GKEA 2022 senest den 10. september 2022.

Landbruger må gerne anvende et areal dyrket med præcisionslandbrug i planperioden 2021/2022 til etablering af efterafgrøder, mellemafgrøder eller tidlig såning af vintersæd i planperioden 2022/2023. Det samme areal kan altså godt anvendes to gange til opfyldelse af krav om pligtige og husdyrefterafgrøder i planperioden 2022/2023

Følgende krav skal være opfyldt:

- Ved kontrol af præcisionslandbrug er det et krav, at der som hovedafgrøde har været dyrket korn eller raps i renbestand på marken, og at landbruger har anvendt udstyr med sektionskontrol, kilespredning og er udført positionsbestemt variabel tildeling af kunstgødning.
- Der skal udføres positionsbestemt tildeling af gødning, hvor der genereres en logfil for hver mark, som dokumenterer den graduerede kvælstoftildeling.
- Hvis der er udbragt husdyrgødning, skal der været foretaget kemiske analyser af N-indholdet i gyllen. Bemærk at fra 1. august stilles det som krav, at analysen er udført af et akkrediteret laboratorium, se nærmere vedr. dette i vejledningen for 22/23, side 28.

Under kontrolbesøget skal du bede om at se de digitale tildelingskort fra det anvendte udstyr, hvor det er muligt at se de udførte tildelinger. Du skal også bede om at få tilsendt logfiler, der skal journaliseres på sagen. Logfilerne skal leveres som shape-filer (En komplet shape-fil består af flere forskellige filtyper, indeholdende følgende filer: .shp, .shx, .dbf .prj, eller oplysning om anvendt projektion og skal indeholde attributter/data for tildelt mængde gødning. Logfilerne må ikke være billedfiler eller kort.

Send en mail til jordbrugskontrol@lbst.dk hvis du modtager logfiler fra landbruger.

Hvis der er udbragt husdyrgødning, skal du se udskriftet fra laboratoriet, som har foretaget analysen. Dette journaliserer du også på sagen.

Reduceret kvælstofkvote

Landmanden kan vælge at erstatte etablering af pligtige og husdyrefterafgrøder helt eller delvist ved at reducere kvælstofkvoten for bedriften i planperioden 2022/2023.

Der sker ikke en fysisk kontrol af dette alternativ, da anvendelse af nedsat kvælstofkvote som alternativ til efterafgrøder fremgår i opgørelsen af krav om efterafgrøder for 2022/2023 i GKEA 2022.

Det er bl.a. en konsekvens af, at nedsat kvælstofkvote ikke kan overføres til senere planperioder, men udelukkende kan indgå i opfyldelsen af årets krav. Nedsat kvælstofkvote kan derfor alene anvendes som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder i 2022/2023, hvis kravet ikke dækkes på anden vis – enten via efterafgrøder eller andre alternativer eller via opsparede eller overdragede efterafgrøder.

3. BEDØMMELSE

SKEMA for krav 1.21, delkrav 1

KARAKTER KRITERIUM	1 MEGET LILLE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED	2 MINDRE BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED	3 VÆSENTLIG BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED	4 MEGET STOR BETYDNING I FORHOLD TIL FORMÅL MED
ALVOR	Det manglende efterafgrødeareal er mindre end eller lig med 0,8 ha. Eller mindre end eller lig med 10% af bedriftens samlede krav til pligtige og husdyrefterafgrøder	Det manglende efterafgrødeareal er større end 0,8 ha samt er større end 10 % og mindre end eller lig med 40 % af bedriftens samlet krav til pligtige- og husdyrefterafgrøder	Det manglende efterafgrødeareal er større end 0,8 ha samt er større end 40 % og mindre eller lig med 80 % af bedriftens samlet krav til pligtige- og husdyrefterafgrøder	Det manglende efterafgrødeareal er større end 0,8 ha samt er større end 80 % af bedriftens samlet krav pligtige- og husdyrefterafgrøder
OMFANG	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
VARIGHED	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

3.1 RETNINGSLINJE FOR BEDØMMELSE

Ved bedømmelse af en overtrædelse er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor. Overtrædelsen beregnes som antal manglende procent efterafgrøder i forhold til efterafgrødekravet. Du skal være opmærksom på, at både procent kriterium og hektar kriterium skal være opfyldt.

BEDØMMELSE af krav 1.21, delkrav 1

Alvor	Det vurderes, hvor stort et efterafgrødeareal, der mangler. Alvoren afhænger af, hvor mange procent, der mangler i forhold til det areal, der er angivet i GKEA.
Omfang	Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for omfang, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.
Varighed	Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

3.2 SKØN

Når du finder en overtrædelse af KO på en kontrol, skal du vurdere forholdet konkret og give det en karakter ud fra det relevante bedømmelseskema. Karaktertildeling skal som udgangspunkt følge bedømmelseskemaerne for at sikre en ensartet behandling af landbrugere, men du skal altid foretage en konkret vurdering. Hvis du finder, at det konkrete forhold afviger fra det relevante bedømmelseskema, så skal grundlaget for afvigelsen beskrives i kontrolrapporten.

Obs: Det er vigtigt, at beskrivelserne af kontrolfund er tilstrækkelig til at dokumentere vurderingen af hhv. alvor, omfang og varighed.

3.3 ADVARSLER

Der er mulighed for at give en karaktersum på 5 eller derunder for en overtrædelse af dette krav. Dette indebærer, at der er mulighed for at give en advarsel for dette krav.

4. NATIONALE REGLER

For mere information om de nationale regler om pligtige og husdyrefterafgrøder se:

https://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Landbrug/Efterafgroeder_og_jordbearbejdning/Vejledning_efterafgroeder_og_dyrkningsrelaterede_tiltag_for_2022_2023_maj2022.pdf

1.22 – Administrativt krav: Grænser for tildeling af organisk gødning (organisk kvælstofarealkrav)

Kontrollen af de administrative krav gennemføres i Team Kvælstof, Jordbrugskontrol. Hvis du er interesseret i yderligere information om kontrollen af disse krav, henvises der til Team Kvælstof, Jordbrugskontrol.